

**STUDIAREA CADRULUI LEGISLATIV ȘI POLITIC NAȚIONAL REFERITOR LA
EFICIENȚA ENERGETICĂ A CLĂDIRILOR**

Lilia SOCOLOV¹
Vera GUȚUL¹

¹Departamentul Alimentații cu Căldură, Gaze, Apă și Protecția Mediului, Facultatea Urbanism și Arhitectură,
Universitatea Tehnică a Moldovei

*Autorul corespondent: Lilia SOCOLOV, l.socolov@mail.ru

Rezumat. Conceptul de eficiență energetică devine pe timp ce trece acivitate esențială la nivel global. Pe măsură ce omenirea progresează în diverse domenii, ca reacție adversă la acesta apar problemele de mediu. Problemele de mediu și măsurile pentru protecția acestuia sunt subiecte foarte delicate în întreaga lume. Pentru a diminua intensitatea poluării mediului, la nivel global au fost adoptate politici de mediu care au ca scop să atenționeze, prevină, corecteze poluarea de la sursa.

În ultimul deceniu Republica Moldova întreprinde măsuri concrete și participă activ alături de comunitatea internațională la soluționarea problemei create.

După 1991 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat un cadru cuprinzător de legi ce țin de mediul ambiant, de eficiența energetică a clădirilor ce cuprind toate domeniile principale.

Studiul dat reprezintă o analiză a ansamblului de acte legislative care ne ghidează proiectarea, construcția și exploatarea cladirilor în concordanță cu implementarea măsurilor de performanță energetică și minimalizarea consumului de resurse energetice.

S-a analizat întregul ansamblu de acte legislative, si au fost evidențiate punctele slabe, si măsurile pentru îmbunătățirea calitatii construcțiilor la fel s-a analizat gradul de implementare a acestora și rezultatele obtinute.

Cuvinte cheie: norme tehnice, performanță energetică, rezistența termică

Introducere

Unul din factorii cei mai importanți care cauzează prosperitatea țării și a omului il reprezintă "energia", aceasta are o influență considerabilă asupra prosperității a tuturor segmentelor de activiate ale societății. Avansarea țării și prosperitatea ei economică pe perioada lungă este pe deplin influențată de resursele energetice, care este necesar să fie rezonabile și sigure, la prețuri adecvate.

Republica Moldova a moștenit de la URSS un fond construit cu un nivel de performanță energetică scăzută. Îndestularea cu energie a clădirilor sunt o povară grea pentru gospodăriile casnice, agenții economici, bugetul de stat, bugetele locale. Eficiența energetică a fost mereu un scop declarat pentru politicile guvernamentale de stat. Studiarea complexă redusă a problemei date, a realizat ca eforturile întrprinse în această direcție pînă în prezent să producă un efort minim.

Lipsa unui fundament legislativ necesar, lipsa asocierii de un suport instituțional aveau ca efect rezultatele minime la adoptarea strategiilor și programelor din acest domeniu. La fel un motiv reprezintă întârzierea elaborării și actualizării normelor tehnice și standardelor ce sunt elaborate de diferite ministere și adesea nu sunt corelate într ele.

Studiul dat reprezintă o analiză a ansamblului de acte legislative care ne ghidează proiectarea, construcția și exploatarea cladirilor în concordanță cu implementarea măsurilor de performanță energetică și minimalizarea consumului de resurse energetice.

În lucrare s-a analizat întregul ansamblu de acte legislative, si au fost evidențiate punctele slabe, si măsurile pentru îmbunătățirea calitatii construcțiilor.

Documente de politici în Republica Moldova cu privire la eficiența energetică a clădirilor

Cadrul ideologic și sensul de dezvoltare al sectorului energetic și componentelor sale necesare sunt mediate în documentele de politici din domeniul eficienței energetice. Cercetarea evoluției lor în timp ne va permite să depistăm neajunsurile și motivele neimplementării lor potrivite.

Primele documente de politici pentru domeniul eficienței energetice sau realizat în anul 1994, în același timp cu implementarea Concepției Locative Naționale.

Abordarea mai complexă a eficienței energetice a început în anul 2000, concomitent cu adoptarea primului act legislativ distinctiv "Legea cu privire la conservarea energiei nr.1136-XIV din 13.07.2000". Mai târziu diverse caracteristici ale eficienței energetice sau mediat în acte legislative și documente normative de rang național.

La momentul actual, realizând o analiză a cadrului de politici depistăm o cifră impunătoare de acte care ating în diferite măsuri domeniul al eficienței energetice. S-au observat multe necorelații și neimplementarea acestora în modul cuvenit.

Pentru a realiza o imagine mai vastă față de cadrul de sistematizare din domeniul al eficienței energetice, actele legislative sau delimitat în mai multe categorii:

- *Prima categorie* o reprezintă cadrul de politici acceptate în ultimii ani cum ar fi strategii, concepții, planuri naționale etc.;
- *Categoria a doua* este reprezentată din proiecte de acte și acte ce dețin un caracter special în domeniul energiei, care au ca scop stabilirea relațiilor care sunt prezente în urma procesului de producere, distribuție și utilizare a variației formelor de energie de exemplu "Legea cu privire la energetică", "Legea cu privire la energia regenerabilă" etc.
- *Categoria a treia* este reprezentată de acte normative cu referință directă la eficiența energetică de exemplu "Legea privind eficiența energetică" etc.
- *Categoria a patra* este reprezentată de acte normative cu referință directă la organizarea și funcționarea APL din unitățile administrative-teritoriale.
- *Categoria a cincea* este reprezentată de acte normative adoptate de Guvern sau alte autorități publice central, locale de ex. instrucțiuni, regulamente, metodologii etc.

Concepția locativă națională, aprobată prin HG nr.594 din 05.08.1994 și abrogată prin HG nr. 1103 din 29.09.2008 constituie unul din documentele de politici inițial, care a tratat într-o anumită măsură problema privind minimalizarea consumului de energie. Punctul 8 al documentului dat merită o atenție deosebită, care ne recomandă ca unul din scopurile de mare importanță în construcția și exploatarea imobilelor de locuit, instalațiilor și rețelelor tehnice îl reprezintă minimalizarea consumului de energie și resurse materiale.

Strategia energetică Republicii Moldova până în anul 2020 [1] aprobată prin HG nr. 958 din 21.08.2007 determină măsurile și activitățile ce au ca scop obținerea unui complex energetic cu un grad mai ridicat de eficiență, concurențial și sigur care să garanteze securitatea energetică a țării, înnoirea infrastructurii energetice existente, ameliorarea eficienței energetice, folosirea surselor regenerabile de energie și încorporarea pe piața energetică europeană.

Strategia Energetică Republicii Moldova până în anul 2030 [2] aprobată prin HG nr. 102 din 05.02.2013 oferă indicatoare determinate, determină măsurile și activitățile ce au ca scop obținerea unui complex energetic cu un grad mai ridicat de eficiență, concurențial și sigur care să garanteze securitatea energetică a țării, înnoirea infrastructurii energetice existente, ameliorarea eficienței energetice, folosirea surselor regenerabile de energie și încorporarea pe piața energetică europeană.

Strategia Energetică Republicii Moldova până în anul 2050 (concept) [3] are ca scop extinderea sectorului energetic sustenabil prin reorganizări de piață și prin încorporarea pe piața energetică a UE, consolidând concomitent securitatea energetică a țării prin realizarea proiectelor de infrastructură transfrontalieră, ramificarea surselor de furnizare, mărirea gradului de electrificare și folosirea energiei electrice precum și valorificarea și extinderea surselor interne

de generare. La fel strategia își pune ca scop determinarea și implementarea unor mecanisme de asistență eficientă și ușurarea procedurilor de autorizare a instalațiilor de producere a energiei din surse regenerabile noi proiectate, ca efect a acestui lucru se prognozează o creștere esențială a investițiilor în acest sector ceea ce va influența la atingerea obiectivelor de descarbonizare.

Implementarea tehnologiilor moderne, un control mai bun al cererii de energie și implementarea unor măsuri individuale pentru consumatorii din sectorul rezidențial-individual și în totalitate pentru clădiri poate substanțial contribui micșorarea consumului de energie și ridicarea gradului de eficiență energetică.

Programul Național de Eficiență Energetică 2011-2020, adoptat prin HG nr.833 din 10.11.2011 reprezintă un document de prognozare pentru un termen de 10 ani, ne aduce la cunoștință faptul că consiliile raionale, municipale și Adunarea Populră a Găgăuziei, vor realiza până la sfârșitul anului 2011 planuri de acțiune și programe dezvoltate, coordonate, aprobate ce au ca scop fundamental ameliorarea eficienței energetice proprii, acest lucru este încă la etapă de realizare.

La fel ca obiective sunt prevăzute: organizarea programelor pentru ameliorare a stării iluminatului stradal, reabilitarea clădirilor publice, edificarea clădirilor cu un consum minim de energie, folosirea surselor de energie regenerabilă.

Cadrul de reglementare referitor la eficiența energetică utilizat în Republica Moldova

Cu fundamentarea cu Strategiile și programele enunțate sau întocmit și implementat mai multe acte legislative, cele de o importanță mai mare pentru studiul dat le menționăm: Legea cu privire la energie, Legea cu privire la conservarea energiei, Legea cu privire la sursele de energie regenerabilă, Legea cu privire la eficiența energetică, Legea cu privire la energia termică.

Legea cu privire la energetică nr. 1525-XIII din 19.20.1998 [6] întemeiază un cadru juridic pentru garantarea eficienței energetice, îndestularea sigură cu energie a economiei naționale și a populației cu resurse energetice.

Legea privind conservarea energiei nr. 1136-XIV din 13.07.2000 [5] reprezintă cel mai dintâi act legislativ complex care reprezintă o tentativă de normare a multiplelor aspecte ale eficienței energetice din Republica Moldova cu aluzie la întreg spectrul de tipuri de energie.

Legea energiei regenerabile nr. 160-XVI din 12.07.2007 [4] este alcătuit dintr-un șir de norme de o importanță deosebită pentru sectorul energetic în general, cu o referire specială la cea termică.

Scopul legii îl reprezintă raporturile juridice formate în acțiunea valorificării surselor regenerabile de energie (biomasa, cursurile de apă, soarele, vântul etc.).

Legea cu privire la energia electrică nr.124-XVIII din 23.12.2009 [7] realizează condiții necesare implementării Directivei 2003/54/CE

Obiectivul de baza al legii reprezintă înființarea unui cadru legal pentru o funcționare de mare eficacitate, normarea și deschiderea pe faze a pieței energiei electrice, ce permite realizarea activităților specifice pentru sectorul electroenergetic.

Legea cu privire la eficiența energetică nr. 142 din 02.07.2010 reprezintă actul legislativ cu importanță deosebită din domeniul eficienței energetice ce a fost proaspăt adoptat și a substituit Legea cu privire la conservarea energiei, nr. 1136- XIV din 13.07.2000.

Obiectivul de bază al legii reprezintă elaborarea postulatelor principale și de mare importanță pentru mărirea eficienței consumurilor de energie și minimalizarea pierderilor acesteia, pentru folosirea la scară largă a potențialului surselor regenerabile de energie.

Legea stabilește activitățile ce au ca scop să minimalizeze intensitatea energetică în economia națională și să minimalizeze impactul negativ ce se reflectă asupra mediului.

Legea stabilește ideile de bază ale eficienței energetice, indică amănunțit atribuțiile Agenției pentru Eficiență Energetică, o latură specială reprezintă reglementarea activității de desfășurare a auditului energetic.

În 2018 s-a întocmit un proiect nou de lege cu referire la eficiența energetică, ce are ca obiectiv realizarea unui cadru legal indispensabil pentru înaintarea eficienței energetice, prin întocmirea planurilor de desfășurare privind eficiența energetică, prin extinderea pieței energetice.

Legea privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile nr.10 din 26.02.2016 [8] are drept obiectiv esențial înființarea unui cadru juridic pentru înaintarea și folosirea energiei din surse regenerabile și decide sarcinile naționale obligatorii spre executare referitor la procentajul energiei produse din surse regenerabile în consumul final brut de energie.

Concluzii

Studiul dat reprezintă o analiză a ansamblului de acte legislative care ne ghidează proiectarea, construcția și exploatarea clădirilor în concordanță cu implementarea măsurilor de performanță energetică și minimalizarea consumului de resurse energetice.

La momentul actual legislația Republicii Moldova are nevoie de realizarea și aprobarea legilor, hotărârilor, strategiilor, planurilor naționale privind eficiența energetică în clădiri care ar desemna scopurile concrete, cu rezultate măsurabile, cu termeni sRICTI de realizare.

În legislație avem prezente principii de bază a lucrului mecanismelor de înaintare a folosirii energiei provenite din surse regenerabile însă nu sunt indicate măsurile concrete de promovare.

Referințe

1. Strategia Energetică Republicii Moldova până în anul 2020 - <https://midr.gov.md/>
2. Strategia Energetică Republicii Moldova până în anul 2030 - <https://midr.gov.md/>
3. Strategia Energetică a Republicii Moldova 2050 (SEM 2050) - <https://midr.gov.md/>
4. Legea energiei regenerabile nr. 160- XVI din 12.07.2007 <https://www.legis.md/>
5. Legea privind conservarea energiei nr. 1136-XIV din 13.07.2000 <https://www.legis.md/>
6. Legea cu privire la energetică nr. 1525-XIII din 19.20.1998 <https://www.legis.md/>
7. Legea cu privire la energia electrică nr.124-XVIII din 23.12.2009 <https://www.legis.md/>
8. Legea privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile nr.10 din 26.02.2016 <https://www.legis.md/>